

ULISA: Uluslararası Çalışmalar Dergisi Journal of International Studies

Cilt 7, Sayı 2 - Volume 7, Number 2

Elifhan ERŞAN TAN*

* Aile ve Tüketici Bilimleri Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye; elifhantan@gmail.com; 0000-0002-2083-6062.

İklim Değişikliği Ve Sosyal Politika: Adil Bir Gelecek İçin Yol Haritası

İnsan kaynaklı iklim değişikliği özünde bir çevre sorunu olup; günümüz ekonomik sisteminin üretim ve tüketim anlayışı ve süreçlerine istinaden hem ekolojik hem de ekonomik bir kriz halini almıştır. İklim değişikliğinin muhtemel sonuçlarına ilişkin 'farkındalık' ve 'hazırlık' seviyesinin yükseltilmesi toplumsal refah için büyük önem arz etmektedir. İklim değişikliği, günümüz dünyasının en büyük tehditlerinden biri olarak karşımıza çıkıyor. Bu global sorun, sadece çevresel etkileriyle değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik boyutlarıyla da derinlemesine bir etki yaratıyor. Bu makalede, iklim değişikliği ile mücadelede sosyal politikaların oynayabileceği kritik rolü inceleyeceğiz. Eşitsizlik ve Adaletsizlik: İlk Kurban Kim? İklim değişikliği etkileri, genellikle düşük gelirli toplulukları ve kalkınmakta olan ülkeleri daha fazla vuruyor. Sosyal politikalar, bu eşitsizlikleri azaltmak ve savunmasız grupları korumak adına adil bir temel oluşturmalıdır. Afet Yönetimi ve Sosyal Güvenlik: Toplumsal Koruma Stratejileri İklim değişikliği, sıklaşan doğal afetlerle bağlantılıdır. Sosyal politikalar, afet yönetimi ve acil durum müdahalelerinde etkili olmalı, toplumlara güçlendirmeli ve sosyal güvenlik ağlarını güçlendirmelidir. Yeşil Ekonomi ve İstihdam: Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Çalışma Alanları Sosyal politikalar, yeşil sektörlerde iş fırsatları yaratmalı ve sürdürülebilir istihdamı desteklemelidir. Bu hem ekonomiyi canlandırmak hem de çevreyi korumak için kilit bir stratejidir. Toplumsal Farkındalık ve Katılım: İnsanları Harekete Geçirme Sosyal politikalar, iklim değişikliği ile mücadelede toplumsal farkındalığı artırmak ve vatandaş katılımını teşvik etmek için bilgilendirme kampanyalarına ve eğitim programlarına önem vermelidir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Sosyal Politika, Refah, Sosyoekonomik Statüler, Eko-Sosyal Politikalar.

Climate Change And Social Policy: Roadmap For A Just Future

Human-induced climate change is essentially an environmental problem; It has become both an ecological and economic crisis based on the production and consumption understanding and processes of today's economic system. Increasing the level of 'awareness' and 'preparedness' regarding the possible consequences of climate change is of great importance for social welfare. Climate change emerges as one of the biggest threats in today's world. This global problem creates a profound impact not only with its environmental impacts, but also with its social and economic dimensions. In this article, we will examine the critical role that social policies can play in combating climate change. Inequality and Injustice: Who is the First Victim? Climate change impacts generally hit low-income communities and developing countries harder. Social policies must create a fair basis to reduce these inequalities and protect vulnerable groups. Disaster Management and Social Security: Strategies to Protect Societies Climate change is linked to increasing frequency of natural disasters. Social policies must be effective in disaster management and emergency responses, strengthening societies and strengthening social safety nets. Green Economy and Employment: Fields of Work for a Sustainable Future Social policies should create job opportunities in green sectors and support sustainable employment. This is a key strategy to both stimulate the economy and protect the environment. Social Awareness and Participation: Mobilizing People Social policies should give importance to information campaigns and educational programs to raise social awareness and encourage citizen participation in the fight against climate change.

Keywords: Climate Change, Social Policy, Welfare, Socioeconomic Status, Eco-Social Policies.

Araştırma Makalesi | Original Article

Atıf: *Ulisa: Uluslararası Çalışmalar Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2 (2023), ss. 114-122.

Citation: *Ulisa: Journal of International Studies*, Vol 7, No 2 (2023), pp. 114-122.

Başvuru 19.04.2023 Received | Kabul 29.12.2023 Accepted

Ulisa: Uluslararası Çalışmalar Dergisi, Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Enstitüsü (ULİSA) tarafından yayınlanmaktadır.
Ulisa: Journal of International Studies is published by the Institute for International Relations and Strategic Research (ULİSA).

E-ISSN:2602-3245 | <https://aybu.edu.tr/yulisa>

İklim Değişikliği Ve Sosyal Politika: Adil Bir Gelecek İçin Yol Haritası¹

Elifhan Erşan Tan

1. Giriş

İklim değişikliği, küresel ölçekte ciddi bir tehdit oluşturan bir sorundur ve bu sorunun etkileri sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarda derinlemesine hissedilmektedir. İklim değişikliği, sosyal politikalar açısından ele alındığında bir dizi önemli konu ortaya çıkar: Sosyal Adalet ve Eşitsizlik: İklim değişikliği etkileri, genellikle düşük gelirli toplulukları, kalkınmakta olan ülkeleri ve savunmasız grupları daha fazla etkiler. Sosyal politikaların bu eşitsizlikleri azaltmaya yönelik olması önemlidir. İklim değişikliği ile mücadelede alınan önlemler, adaleti sağlamalı ve toplumsal dengeleri korumalıdır. Sosyal Güvenlik ve Afet Yönetimi: İklim değişikliği, artan doğal afetlerle ilişkilidir. Bu nedenle, sosyal politikalar, afet yönetimi ve acil durum müdahaleleri konusunda güçlü olmalıdır. Hükümetler, afetlere maruz kalan toplulukları korumak ve onları desteklemek için etkili sosyal güvenlik ağları oluşturmalıdır. Sosyal Güvenlik ve Afet Yönetimi: İklim değişikliği, artan doğal afetlerle ilişkilidir. Bu nedenle, sosyal politikalar, afet yönetimi ve acil durum müdahaleleri konusunda güçlü olmalıdır. Hükümetler, afetlere maruz kalan toplulukları korumak ve onları desteklemek için etkili sosyal güvenlik ağları oluşturmalıdır. Sosyal Güvenlik ve Afet Yönetimi: İklim değişikliği, artan doğal afetlerle ilişkilidir. Bu nedenle, sosyal politikalar, afet yönetimi ve acil durum müdahaleleri konusunda güçlü olmalıdır. Hükümetler, afetlere maruz kalan toplulukları korumak ve onları desteklemek için etkili sosyal güvenlik ağları oluşturmalıdır. İstihdam ve Yeşil Ekonomi: İklim değişikliği ile mücadele, yeşil ekonominin oluşturulması ve sürdürülebilir istihdamın sağlanması ile ilgilidir. Sosyal politikalar, yeşil sektörlerde iş fırsatları yaratmalı ve çalışanlara sürdürülebilir bir gelecek sağlamak için eğitim ve destek sunmalıdır. Toplumsal Farkındalık ve Katılım: Sosyal politikalar, iklim değişikliği ile mücadelede toplumsal farkındalığı artırmak ve vatandaşların katılımını teşvik etmek amacıyla tasarlanmalıdır. Eğitim, bilgilendirme kampanyaları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği, bu hedeflere ulaşmada önemli rol oynar. Göç ve Mültecilik: İklim değişikliği, bazı bölgelerde yaşanabilirlik koşullarını olumsuz etkileyerek göçü ve mülteciliği artırabilir. Bu durum, sosyal politikaların göçmenlerin haklarına saygı göstermesi ve bu gruplara uygun destek sağlaması açısından önemlidir. Sonuç olarak, iklim değişikliği ile mücadelede sosyal politikaların etkili bir şekilde tasarlanması, sürdürülebilir ve adil bir toplum oluşturmak için önemlidir. Bu politikalar, iklim değişikliğinin etkilerini en aza indirmek, toplumları korumak ve gelecek nesiller için sürdürülebilir bir dünya yaratmak amacıyla geniş bir perspektifi içermelidir.

2. Literatür Taraması

2.1. Neden Sosyoekonomik Seviyesi Yüksek Bireyler?

Yapılan literatür araştırması sonucunda, eğitim ve gelir seviyesi yüksekliği ve sera gazı salınımı arasındaki bağlantının oldukça kuvvetli olduğu anlaşılmakta olup, sosyoekonomik seviyesi yüksek bireylerin bu konudaki katkılarını göz ardı etmek mümkün değildir. Daha yüksek eğitim seviyesine sahip bireylerin, çevre sorunları ile ilgili konulara eğilimlerinin oldukları görülmüştür. Eğitim seviyesi ve sera gazı emisyonları arasında pozitif bir korelasyon olduğunu gösteren pek çok araştırma yapılmıştır (Büchs ve Sylke, 2013; Minx ve diğerleri, 2013; Kennedy ve diğerleri, 2015). Meyer, sahip olunan eğitimin düzeyinin, bireyleri davranışlarının dış etkilerinin daha fazla farkına varmalarını ve sosyal refahla daha fazla ilgilenmelerine teşvik

¹ Yazarın Ankara Beyazıt Üniversitesi Sosyal Politika Anabilim Dalında hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ettiğine dair kanıtlar sunmuştur (Meyer, 2015). Cock, çevreyi en çok önemseyeni söyleyenlerin eğitilmiş ve aynı zamanda en büyük ekolojik ayak izine sahip olan kişiler olduğunu göstermiştir (Cock, 2002). Genel olarak, eğitim seviyesi yüksek bireylerin iklim değişikliğine uyum ve azaltma davranışı ile paralel ilerlediği görülmüştür (Xiao & McCright, 2007). Birleşik Krallık'ta yapılan bir çalışma, gelir seviyesinin artması ile karbon ayak izinin de arttığını göstermiştir (Büchs ve Sylke, 2013). Kanada'da 1920 katılımcı ile yapılan bir diğer araştırmada karbon salınımı ve sosyoekonomik ve refah değişkenleri incelenmiş; eğitim ve gelir seviyesinin sera gazı emisyonlarının artışı ile orantısız arttığı bulunmuştur (Wilson ve diğerleri, 2013). Notter vd., gelir ve çevresel etki arasında çok yakın bir ilişki olduğunu belirtmiştir (Notter ve diğerleri, 2013). Mackenzie vd. araştırmasında, yüksek gelire ve hane halkı harcama düzeyine sahip olanların en büyük karbon ayak izine sahip olma eğiliminde olduğunu bulmuştur (Mackenzie ve diğerleri, 2008). Benzer şekilde, şehir sakinlerinin daha fazla karbon ayak izine sahip oldukları görülmüştür (Sovacool ve Brown, 2010). Teorik olarak, tüketim oranının gelirle birlikte azalmasından dolayı, gelirin emisyonlar üzerinde güçlü bir etkisi olduğu anlaşılmıştır. (Enzler ve Diekmann, 2015, s. 18).

Yüksek gelirli kişilerin yaşam biçimini değiştirerek karbon emisyonlarını azaltma konusunda büyük ölçüde kullanılmamış potansiyelleri mevcuttur. Örneğin, bu grubun karbon ayak izini yaklaşık yüzde 20 oranında azaltmak, konutlarını merkezi olmayan yenilenebilir enerji üretimi ile sıfır karbonlu evlere dönüştürmek, kara taşımacılığı için elektrikli araçlar kullanmak, daha az uçak kullanmak, daha dayanıklı mallar seçerek tüketimi azaltmak karbon emisyonlarını azaltmaktadır (Otto ve diğerleri, 2019). Birleşik Krallık'ta yapılan bir başka araştırmada, yaşam tarzı beklentilerinin artması ile karbon emisyonlarında da artış görülmektedir. Bulgular, Birleşik Krallık politika yapımcılarının karşılaştığı zorluğun büyüklüğünü vurgulamakta ve politikaların en yüksek karbon ayak izinden sorumlu toplum kesimlerine yönelik olması gerektiğini göstermektedir (Druckman & Jackson, 2009). Sonuç olarak, karbon emisyonları ve gelir seviyeleri arasında güçlü bir pozitif ilişki olduğu birçok araştırmada ortaya konmaktadır. Ancak, gelir yükseldikçe mutlaka çevreyi kirletme oranı yükseliyor anlamına gelmemektedir; zira, gelir ve çevresel katkıda bulunma istekliliği arasında olumlu bir ilişki bulan araştırmalar da mevcuttur: Whitehead, 1991; Stevens ve diğerleri, 1994; Blomquist ve Whitehead, 1998; Popp, 2001; Witzke ve Urfei, 2001; Dupont, 2004; İsrail ve Levinson, 2004; veisten ve diğerleri, 2004; Hidano ve diğerleri, 2005 (Torgler, Garcia-Valinas, & Macintyre, 2012). Bu durumda, farkındalığı artmış ve sorumluluk bilinci ile hareket eden yüksek gelirli insanların iklim değişikliği sorununa olumlu katkıları nispeten daha kıymetlidir.

En yüksek gelire sahip olan kişilerin aynı zamanda en yüksek emisyon seviyesinden sorumlu olduğunu gösteren literatürde birçok araştırma yer almaktadır. Kişi ne kadar çok tüketirse, gezegenin üzerindeki etkisi o kadar büyük olmakta ve kişinin geliri ne kadar büyükse, tüketimi o kadar fazla olmaktadır. Günümüzde küresel ısınma üzerinde zengin ülkeler, yoksul ülkelere göre daha büyük bir etkiye sahip olma eğilimindedir. Birçok endekse göre, yüksek gelirli kişilerin tüketim kararlarının, düşük gelirli kişilere göre önemli ölçüde daha büyük bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle, sürdürülebilirlik için tüketimi azaltma hedeflerinin odak hâline gelmesi ihtiyacını doğurmuştur (Kuzky, 2011:16).

Sosyal politika genellikle toplumdaki daha düşük gelir gruplarına yönelik destek ve yardım programlarıyla ilişkilendirilse de yüksek gelir seviyelerine sahip bireyleri de etkileyebilir. Bu bireyler, toplumun bir parçası olarak sosyal politikaların genel hedeflerinden etkilenebilir ve aynı zamanda bu politikalara katkıda bulunabilir. İşte sosyal politika ve gelir seviyesi yüksek bireyler arasındaki ilişkiyi anlamak için bazı önemli noktalar ise sırasıyla; Vergi Politikaları: Yüksek gelir seviyelerine sahip bireyler genellikle vergi politikalarından doğrudan etkilenebilirler. Sosyal politikalar, vergi politikalarını içerir ve vergiler genellikle daha yüksek gelirlere orantılı olarak uygulanabilir. Bu, toplumda gelir eşitsizliğini azaltmayı ve sosyal hizmetlere finansman sağlamayı amaçlar. Toplumsal Sorumluluk ve Bağışlar: Yüksek gelir seviyelerine sahip bireyler, toplumsal sorumluluklarını yerine getirme konusunda etkin bir rol oynayabilirler. Sosyal politikaların bir parçası olarak, bu bireyler hayır işleri, vakıflar ve sosyal projelere destek sağlayarak topluma geri verme konusunda önemli bir rol oynayabilirler. Eğitim ve İstihdam

Politikaları: Yüksek gelir seviyelerine sahip bireyler genellikle yüksek eğitim almış ve iyi bir istihdam pozisyonunda bulunan kişilerdir. Sosyal politikalar, eğitim ve istihdamı destekleyerek toplumdaki genel refah düzeyini artırmayı amaçlar. Bu bağlamda, yüksek gelir seviyelerine sahip bireyler, eğitim ve istihdam politikalarının olumlu etkilerinden faydalanabilirler. Sağlık Hizmetleri: Sosyal politikalar, genellikle sağlık hizmetlerini içerir ve yüksek gelir seviyesine sahip bireyler, özel sağlık hizmetlerine daha fazla erişim sağlama eğiliminde olabilirler. Ancak, sosyal politikalar genel olarak toplumun sağlık durumunu iyileştirmeye yönelik olduğundan, bu bireyler de genel sağlık politikalarından etkilenebilirler. Sosyal Güvenlik ve Emeklilik: Yüksek gelir seviyelerine sahip bireyler, sosyal güvenlik sistemlerine ve emeklilik planlarına daha fazla katkıda bulunabilirler. Sosyal politikalar, genellikle emeklilik ve sosyal güvenlik sistemlerini sürdürülebilir kılmayı ve toplumun yaşlı nüfusuna destek sağlamayı amaçlar. Sonuç olarak, sosyal politikalar sadece düşük gelirli bireyleri değil, toplumdaki tüm kesimleri etkileyen geniş kapsamlı bir konsepttir. Yüksek gelir seviyesine sahip bireyler, toplumlarına daha fazla katkıda bulunma sorumluluğu taşıdıkları için sosyal politikaların tasarımında ve uygulanmasında önemli bir rol oynayabilirler.

2.2. İklim Değişikliği Sadece İnsan Kaynaklı Mı?

Dünya'nın 4,5 milyar yıllık jeolojik tarihi boyunca iklim sisteminde, farklı zamanlarda dönemsel değişiklikler meydana gelmiştir. Dünya, son bir milyar yıl içinde yaklaşık iki yüz elli milyon yıl süren sıcak dönemler ve bunların ardından gelen dört büyük soğuk dönem geçirmiştir. Yaklaşık elli milyon yıl önce soğuk bir döneme daha girmiş, bu dönemde yüz bin yılda bir on bin yıl süreyle görülen sıcak dönemlerin haricinde soğuma eğilimi göstermiştir. Günümüzde de, bu sıcak dönemlerden biri yaşanmaktadır. Dört bin yıl önce başlayan sıcaklık düşüşleri sonucunda Dünya'nın soğuma eğiliminin artması beklenmekteydi, fakat bu artış son yüz elli yıldır gerçekleşmemiştir. Güneş gibi doğal etkenlerle büyüyen bu artışın nedeni, atmosferdeki sera gazlarının dengesinin bozulması ile özellikle son dönemlerde; sanayi devriminden beri iklimdeki doğal değişikliğe ek olarak, ilk kez insan etkinliklerinin de iklimi etkilediği yeni bir döneme girilmiş olmasıdır (Türkeş, 2008, s. 28).

Milankovitch döngüleri olarak bilinen astronomik olaylar iklimdeki doğal kaynaklı değişimlerin ana nedenlerini oluşturmaktadır. Günümüzdeki iklim değişikliği, yaklaşık bin yıl önce başlamış olan ve kuzey yarım kürede tekrardan ısının arttığı dönemin sonucudur. Güneş çevresindeki yörüngesini etkileyen doğal döngüler, güneş ışınlarının düzeylerindeki farklılıklar ve çok büyük yanardağ patlamaları gibi yıkıcı doğa olayları bu değişime sebep olmuştur (Woodward, 2011, s. 14-15).

“Isınmanın doğal olarak gittikçe arttığı bir dönemde bulunmaktayız. Bir de yapay olarak bu ısınmayı hızlandıran yaşam biçimimizi değiştirmesek, herhalde kısa süre içinde büyük doğal afetlerle karşılaşmamız kaçınılmaz olacaktır” (Pehlivan, 2015, s. 95). Küresel ısınma ve iklim değişikliği Dünya'nın doğal döngülerinin bir sonucu olmakla birlikte, insanların üretim ve tüketim anlayışları bunu hızlandıran, sadece iklimi değil doğal kaynakları da bozarak, kirleterek ve tüketerek sürecin daha da sancılı geçmesine sebep olmaktadır

Meadow (1972), Büyümenin Sınırları isimli kitapta, biliminin en önemli grafikleri arasında yer alan ve atmosferdeki sera gazı yoğunluğundaki yükselmeyi gösteren “Keeling Eğrisi”nde iklim değişikliği'nin enerji kullanımından kaynaklanan bir çevre kirliliği problemi olarak sunulduğunu ifade etmektedir. İlginç şekilde, aşırı enerji tüketimi sonucu ortaya çıkan fazla ısının bir termal kirlilik sorunu olarak açıklandığı kitapta, ne küresel ısınma teorisine ne de terimin kendisine yer verilmektedir (Doğan, Doğan, & Tüzer, 2020). İklim konusunda ortaya koyulan senaryoların son zamanlarda hız kazanmasına rağmen, bunların gerçek bilgiler olmadığını savunan bilim insanları da mevcuttur. Oreskes ve Conway (2010)'a göre, küresel ısınma ve iklim değişikliği iddiası bir teoridir. Teori olduğu için kesin değildir. Kesin olmayan bir teori üzerine inşa edilmesi sebebiyle iklim değişikliği belirsizliklerin olduğu tartışmalı bir konudur. Bir yandan iklim krizinin dünyayı yeni bir sisteme zorlayan bir bahane olduğunu

söyleyen bilim insanları, diğer yandan ana akım medyada sürekli pompalanan felaket senaryoları, bir yandan küresel ısınma beklenirken soğuyan havalar ve geliştirilen iklim silahları arasında hakikati görebilmek için daha fazla araştırmanın yapılmasına, belli merkezlere bağlı kalmadan bağımsız çalışmalara ihtiyaç vardır. İklim değişikliğinin temel nedeni, atmosferdeki sera gazı konsantrasyonlarının artmasıdır. Bu sera gazları, insan etkileşimiyle ortaya çıkan aktiviteler sonucunda atmosfere salınmaktadır. İşte iklim değişikliğinin insan kaynaklı olduğunu destekleyen bazı ana nokta ve çıkarımlar ise; Fosil Yakıt Kullanımı: Sanayi devrimi ile birlikte fosil yakıtların (kömür, petrol, doğalgaz) yaygın kullanımı, atmosfere büyük miktarlarda karbon dioksit (CO2) salınımına neden oldu. Bu sera gazı, atmosferdeki ısınmaya katkıda bulunmaktadır. Ormansızlaşma: Ormanların kesilmesi ve tahribatı, karbon depolayan bu ekosistemlerin kaybına yol açmaktadır. Ağaçlar fotosentez yoluyla CO2'yi emer ve oksijen üretirler. Orman tahribatı, atmosferdeki CO2 seviyelerini artırarak iklim değişikliğini tetikler. Endüstriyel Faaliyetler: Sanayileşme süreci, enerji talebini karşılamak için yüksek miktarda enerji tüketimine yol açtı. Bu süreçler sırasında atmosfere karbon dioksit, metan ve diğer sera gazları salınmaktadır. Tarım Uygulamaları: Tarım sektörü, özellikle hayvancılık ve gübre kullanımı, metan ve azot oksitleri gibi sera gazlarının salınımına neden olmaktadır. Sanayi Atıkları: Sanayi tesislerinin atıkları ve emisyonları, atmosfere zararlı kimyasalların salınımına neden olarak iklim değişikliğini etkiler. Uluslararası iklim bilim kuruluşları, özellikle Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Paneli (IPCC), iklim değişikliğinin büyük ölçüde antropojenik (insan kaynaklı) olduğunu belirtmiştir. IPCC'nin raporları, küresel sıcaklık artışının büyük ölçüde insan faaliyetlerinden kaynaklandığını ve bu faaliyetlerin devam etmesi durumunda olumsuz etkilerin artarak devam edeceğini göstermektedir. Bu nedenle, iklim değişikliği konusunda alınacak önlemler, sera gazı emisyonlarını azaltmayı amaçlamalı ve sürdürülebilir çözümleri teşvik etmelidir. Bu çözümler arasında temiz enerji kullanımı, enerji verimliliği, ormansızlaşmanın önlenmesi ve sürdürülebilir tarım uygulamaları bulunmaktadır.

3. İklim Krizinde Sosyal Politika Önerileri

İklim kriziyle mücadelede etkili olacak sosyal politikalar, çevresel sürdürülebilirlikle birlikte sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi gözetmelidir. İşte iklim krizi ve sosyal politika bağlamında öneriler ise sırasıyla;

3.1. Yeşil İstihdam Ve Eğitim:

Öneri: Sosyal politikalar, yeşil sektörlerde çalışma fırsatları yaratmalı ve bu sektörlerde eğitim programlarına yatırım yapmalıdır.

Açıklama: Yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve çevre dostu teknolojiler gibi yeşil sektörlerde iş imkanları ve eğitim fırsatları, iklim kriziyle mücadelede istihdamı artırabilir ve toplumsal ekonomik katmanları güçlendirebilir.

3.2. Sosyal Güvenlik Ağlarının Güçlendirilmesi:

Öneri: İklim olaylarının neden olduğu felaketlerden etkilenen topluluklara yönelik sosyal yardım programları ve sigorta sistemleri güçlendirilmelidir.

Açıklama: İklim krizi, doğal afetleri ve ekstrem hava olaylarını artırabilir. Bu nedenle, sosyal politikalar, felaket etkilenen bireyleri ve toplulukları korumaya yönelik güçlü sosyal güvenlik ağları sağlamalıdır.

3.3. Eşitsizlikleri Azaltma:

Öneri: Sosyal politikalar, iklim değişikliği etkilerinden daha fazla etkilenen düşük gelirli toplulukları desteklemeli ve eşitsizlikleri azaltmalıdır.

Açıklama: Düşük gelirli topluluklar genellikle iklim değişikliği etkilerinden daha fazla zarar görmektedir. Sosyal politikalar, bu toplulukları güçlendirmek ve desteklemek için özel önlemler içermelidir.

3.4. Toplum Temelli Düzenlemeler:

Öneri: Yerel toplulukların katılımını içeren ve onları doğrudan etkileyen iklim politikalarının oluşturulmasını teşvik eden sosyal politikalar geliştirilmelidir.

Açıklama: Toplum temelli düzenlemeler, iklim politikalarının yerel ihtiyaçlara daha iyi cevap vermesine ve toplulukların bu süreçte daha fazla etkileşimde bulunmasına olanak tanır.

3.5. Adaptasyon Ve Dirençli Topluluklar:

Öneri: Sosyal politikalar, iklim değişikliği ile başa çıkma ve toplulukları iklim krizine karşı dirençli hale getirme stratejilerine odaklanmalıdır.

Açıklama: Adaptasyon politikaları, toplulukları iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı hazırlamak ve dirençli hale getirmek için önemlidir. Bu stratejiler, su kaynakları yönetimi, tarım uygulamaları ve altyapı güçlendirmeyi içerebilir.

İklim kriziyle mücadelede sosyal politikalar, sadece çevresel sürdürülebilirlikle değil, aynı zamanda toplumsal adalet ve eşitlikle de uyumlu olmalıdır. Bu şekilde, toplumun geniş kesimlerini kapsayarak daha etkili bir dönüşüm sağlanabilir.

4. Araştırmanın Çıkarımları / Sonuç

Araştırmadan elde edilen bilgilere ve bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar göstermektedir ki, meselenin üç unsuru vardır; bireysel çabalar, devlet müdahalesi ve ekonomik sistem. Bu unsurlar arasında en baskını ekonomik sistem olarak göze çarpmakta ve yerinde bir devlet müdahalesi ve etkin bireysel çabalar için, ilk olarak sistemin gözden geçirilmesinin önemi anlaşılmıştır. Ekonomik büyüme ile kalkınma arasındaki farkı ve ekonomik gelişme ile refah arasındaki ayırımı yapmak, doğru teşhis ve tanı için elzemdir; bu yüzden bu kavramlara yeniden bakılmalıdır. İktisat, insanların sınırsız ihtiyaç ve isteklerinin sınırlı kaynaklarla karşılanması ile ilgilenen bilim dalı olarak kabul görmektedir. Ancak, insanların ihtiyaçları sınırlı olup, sınırsız olan istekleridir. Bu yanılgının içinde aslında kazanan insan değil, doğayı refahın tamamlayıcısı değil de sadece girdi olarak gören sermaye sahipleri olmaktadır. Doğanın yüzlerce yılda kurduğu dengeleri bozmak çok kolayken, ekonomik kalkınma ile bunu yerine koymak mümkün olmamıştır. Yaşamın sürdürülebilirliğinin önündeki en temel engel, tüketim toplumu ve tüketim kalıplarıdır. Tüketime dayalı ekonomik sistem, bireyleri daha fazla tükettikçe daha iyi yaşayacağına inandırmaktadır. Günümüzde refah anlayışı; suni istekler ve ihtiyaçlar yaratmak için algı yönetiminin altındadır. Bu yanılgı sarmalından çıkabilmek için 'iyi ve başarılı bir hayat' tanımının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Eşitsiz tüketim kalıpları, bazı insanların daha fazla karbon salınımına neden olurken; diğer insanların ise bunun sonuçlarına katlanmak zorunda bırakılmaktadır. Bir milyar insan aşırı tüketirken, bir milyar insan açlıktan ölmekte, bir milyar insan

yetersiz beslenmekte, bir milyar insan temiz içme suyu bulamamakta, 2,6 milyar insanın sanitasyona, 1.6 milyar insanın elektriğe, 15 milyon insan ilaca ulaşamamakta veya parası yetmediği için hastalıklardan ölmektedir (WHO, 2017, s. 49).

İklim ve çevre konusu birbirinden farklı ve bağımsız konular değildir; iklimin değişmesinin nedeni, çevreye verilen zarardır; çevreye verilen zararın nedeni ise ekonomik sistemin sadece kâr anlayışı ile hareket ederek, çevreyi göz ardı etmesi ile onu bedava ve sınırsız olarak görmesidir. İnsan kaynaklı iklim değişikliği özünde küresel bir çevre sorunu olmasına rağmen, sadece bir çevre sorunu değildir; aynı zamanda bir sosyoekonomik kalkınma sorunudur ve ekolojik ve toplumsal açıdan sürdürülebilir olmayan ekonomik kalkınma anlayışının bir sonucu olarak gün yüzüne çıkmıştır. İşin özünde, hiçbir etik kuralı olmayan adaletten ve ahlaktan çok uzak bir ekonomik sistem bütün bunlara zemin hazırlamıştır. Her geçen gün giderek daha fazla tahrip mekanizması ve tabiat sömürgeciliği artmaktadır. İnsan türünün doğanın efendisi değil de doğanın bir parçası olduğunu toplumsal boyutta anlaması önem arz etmektedir (Özkarayel, 2015). Günümüzün acımasız sisteminin, ancak ahlaki ve insani bir temele dayanması durumunda adaletten söz etmek mümkün olacaktır. İklim krizi, sistemin her alanında adaletin eksik olduğu gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Gelir adaletsizliği, sosyal adaletsizlik ve çevresel adaletsizlik iklim adaletsizliğine sebep olmaktadır. İklim değişikliği karşısında etkin mücadelede bireysel sorumluluk alma konusu oldukça önemlidir. Sosyoloji alanındaki en önemli modern bilim insanlarından olan Giddens, gelecek tehlikeler karşısında, insanların bir yandan zevkleri ve zorlukları ile yaşaması gereken bir hayatları varken, bir yandan da tehlikeler yokmuş gibi hissetmekte ve davranmakta olduklarını iddia etmektedir. İklim değişikliği politikalarının, Giddens'in kendisinin "Giddens Paradoksu" adını verdiği bir tema ile başa çıkmak zorunda olduğunu öne sürmektedir (Giddens, 2013). Giddens Paradoksu'na göre, küresel ısınmanın yol açtığı tehlikeler gündelik hayatta henüz tam görünür olmadığı için, insanlar alışkanlıklarını değiştirmekte zorlanmakta ve elinden gelenin çok azını yapmaktadır. Oysa bu alışkanlıklar olası tehlikelerin kaynağıdır. Giddens paradoksu, birçok kişinin iklim değişikliğini göz önünde tutmak yerine onu kulak arkası yapmasını nedenini temsil etmektedir. Giddens paradoksu iklim adaletinin önündeki en büyük engel olan sorumluluktan kaçma durumunu çok net ifade etmektedir.

Çoban da Giddens'a benzer düşünmekle birlikte hareketsizlik tehlikesine dikkat çekmektedir. Karbon meselesinin hem bir korkunun hem de bir değişimin arzusu hâline geldiğini savunan Çoban, buradaki açmazın, piyasa ilişkilerini çözümmüş gibi sunmanın, okulda sürekli kavga çıkaran kişiyi sınıf başkanı seçerek ödüllendirmek gibi olduğunu ifade etmektedir (Çoban, 2016). Emisyonları azaltıyormuş gibi görünen çözümlerin aslında sadece göstermelik olduğunu savunmaktadır. Diğer yandan, iklim değişikliğini kıyamet kopacakmış gibi toptan bir çöküşün yakın olduğunu ileri sürenlerin, bu durumu bir kıyamet ve kıyameti haber veren aktörü de kurtuluşu gerçekleştirecek peygamber olarak göstermeye çalıştıklarını, hazır kurtuluş reçetesi veren liderlerin peşine takılacak olan toplumların siyasallaşmaktan uzaklaşma riskinin doğduğunu savunmaktadır. Siyasal olmayıp sadece teknik çözümlerle, herkesin gönül rahatlığıyla gündelik yaşamına, tüketici tercihlerine ve alışverişe devam edebilirken, ekonomik sistemin iklim siyasetine verdiği zararın göz ardı edildiğini öne sürmektedir (Çoban, 2016).

Toker, İklim Adaletine Doğru adlı kitabında, küresel iklim krizinin kolay bir çıkış yolunun olmadığını ve hızla yaklaşan iklim kaosunu yavaşlatacak hiçbir kısa vadeli politik düzenleme bulunmadığını savunmaktadır. "Çözümlerin kolayca görülemediği yerde, gelecek hakkında politik bir ilgisizliğe ve umutsuzluk duygusuna kapılan insanlar kendi günlük yaşamlarının yükümlülüklerine odaklanmaya ve uzak gelecekte gerçekleşeceğini veya gerçekleşmeyeceğini düşündükleri şeyler hakkında endişe duymama ve aktif olmama eğiliminde olduklarını ifade etmektedir (Toker, 2014, s. 134). Bu eğilim pasifliğe ve eylemsizliğe neden olma potansiyeli taşımaktadır.

İklim krizi ve sosyal politika arasındaki çıkarımsal (dedüktif) bağlantıları anlamak, genel ilkelere dayalı olarak önermeler geliştirmeyi içerir. İşte iklim krizi ve sosyal politikanın çıkarımsal önermeleri:

Önerme 1: İklim Krizi Sosyal Adaletsizliği Artırır:

Çıkarım: İklim krizi, özellikle düşük gelirli toplulukları ve savunmasız grupları daha fazla etkiler. Bu durum, iklim krizinin sosyal adalet sorunlarını artırdığını gösterir.

Önerme 2: Sosyal Politikalar İklim Kriziyle Mücadelede Temel Rol Oynar:

Çıkarım: Sosyal politikalar, toplumun her kesimini kapsayarak, iklim kriziyle mücadelede etkili bir rol oynar. Bu politikalar, toplumsal dengeyi sağlayarak ve eşitsizlikleri azaltarak iklim değişikliğinin etkilerini hafifletmeye yardımcı olabilir.

Önerme 3: Sosyal Güvenlik Ağları İklim Krizi Sonrası Topluların Direncini Artırır:

Çıkarım: Güçlü sosyal güvenlik ağlarına sahip toplumlar, iklim krizine daha iyi adapte olabilir ve felaketler sonrasında daha hızlı bir toparlanma sürecine girebilir.

Önerme 4: Yeşil İstihdam Oluşturmak Sosyal Ekonomik Kalkınmayı Destekler:

Çıkarım: Yeşil istihdam fırsatları yaratmak, sürdürülebilir kalkınma ve sosyal ekonomik refahı destekleyebilir. Bu, iklim kriziyle mücadelede ekonomik dönüşümü teşvik eder.

Önerme 5: Toplum Temelli Çözümler İklim Krizine Daha Etkili Cevap Verir:

Çıkarım: Sosyal politikalar, yerel toplulukların ihtiyaçlarına odaklanan ve onların katılımını içeren iklim krizi çözümlerini teşvik etmelidir. Bu, daha etkili ve sürdürülebilir sonuçlar doğurabilir.

Önerme 6: Sosyal Politikaların İklim Krizine Adaptasyonu Artırma Gücü Vardır:

Çıkarım: Sosyal politikalar, toplumları iklim değişikliğine karşı hazırlamak ve dirençli hale getirmek için uygun stratejilere odaklanmalıdır. Bu, afetlere karşı dirençli topluluklar oluşturabilir.

Bu çıkarımsal önermeler, iklim krizi ve sosyal politika arasındaki ilişkileri anlamak ve bu alanlarda etkili stratejiler geliştirmek adına temel prensipleri yansıtmaktadır. Bu prensipler, sosyal politikaların iklim değişikliğiyle mücadelede ve toplumların bu değişikliklere adapte olmasında kilit bir rol oynayabileceğini vurgular.

Kaynakça

- Büchs, M., and Sylke, S. (2013). Who Emits Most? Associations Between Socio-economic Factors and UK Households' Home Energy, Transport, Inirect and Total CO2 Emissions. *Ecological Economics*, 114-123.
- Cock, H. (2002). Partnerships for Sustainability: Psychology for Ecology. P.H.Cock içinde, *Psychology of Sustainable Development* (s. 186). Boston: Springer.
- Çoban, A. (2016). Doğa ve Kent Hakları İçin Siyasal Stratejiler. İstanbul: Doğa ve Kent Hakları İçin Siyasal Stratejiler.
- Çoban, A. (2016). Toplumsal ve İklimsel Adaletsizlik Sarmalında İklim Siyaseti. Doğa ve Kent Hakları İçin Siyasal Stratejiler, 13-41.

- Doğan, S., Doğan, E. ve Tüzer, M. (2020). Küresel Isınma ve İklim Değişikliği: Bilimsel Uzlaşmadan Politik Ayırışmaya. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (39), 1453-1484.
- Druckman, A. and Jackson, T. . (2009). The Carbon Footprint Of UK Households 1990-2004: A Socio-Economically Disaggregated, Quasi-Multi-Regional Input-Output Model. Ecological Economics (68), 2066.
- Giddens, A. (2013). İklim Değişikliği Siyaseti. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Howell, R. (2013). It's Not (Just) "the Environment, Stupid!" Values, Motivations, and Routes to Engagement of People Adopting Lower-Carbon Lifestyles. Global Environmental Change, 281-290.
- İpek, E. (2022). The Importance of Smart Agriculture Practices for A Sustainable Agricultural Economy in the Climate Change Process. Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 225-242.
- Kennedy, E., Krahn, H. and Krogman, N. (2015). Are we counting what counts? A closer look at environmental concern, pro-environmental behaviour, and carbon footprint. Local Environment, 220-237.
- Lin, S.-P. (2013). The gap between global issues and personal behaviors:pro-environmental behaviors of citizens toward climate change in Kaohsiung, Taiwan. Mitigation Adaption Strategies for Global Change, 773-783.
- Meyer, A. (2015). Does education increase pro-environmental behavior? Evidence from Europe Ecological Economics, (116), 108-121.
- Minx, Baiocchi, Wiedmann, Barrett, Creutzig, Feng, and Hubacek. (2013). Carbon footprints of cities and other human settlements in the UK. Environmental Research Letters.
- Ozaki, R. (2011). Adopting Sustainable İnnovation: What Makes Consumers Sign Up to Green Electricity? Business Strategy and the Environment, 1-17.
- Özdemir, D. O. (2016). Ekolojik ve Okuryazarlık ve Çevre Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkarayel, L. (2015, 01 05). Açık Bilim. Milankovitch Döngüleri: [http://www.acikbilim.com/2015/01/dosyalar/buz-caglarinin-basrol-oyuncusu-milankovitch- donguleri.html](http://www.acikbilim.com/2015/01/dosyalar/buz-caglarinin-basrol-oyuncusu-milankovitch-donguleri.html) adresinden alındı
- Pehlivan, H. (2015). Milankovitch Döngüleri. MTA Doğal Kaynaklar ve Ekonomi Bülteni (19), 89-96.
- Samadi, S., Gröne, M.-C. and Schneidewind, U. (2017). Sufficiency in Energy Scenario Studies: Taking The Potential Benefits of Lifestyle Changes Into Account. Technological Forecasting and Social Change, 126-134.
- Shwom, R. and Lorenzen, J. (2012). Changing Household Consumption To Address Climate Change: Social Scientific Insights And Challenges. Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change, 379-395.
- Toker, B. (2014). İklim Adaletine Doğru. İstanbul: Öteki Yayınevi.
- Torgler, B., Garcia-Valinas, M., and Macintyre, A. (2012). Justifiability of littering: An empirical investigation. Environmental Values (21), 209-231.
- Türkeş, M. (2008). Küresel İklim Değişikliği Nedir? Temel Kavramlar, Nedenleri, Gözlenen ve Öngörülen Değişiklikler. İklim Değişikliği ve Çevre, 45-64.

Ven, J. V., González-Eguino, M. and Arto, I. (2017). The potential of behavioural change for climate change mitigation: a case study for the European Union. *Mitigation Adaption Strategies for Global Change*, 853-886.

Woodward, J. (2011). *İklim Değişimi*. Ankara: TÜBİTAK.

Xiao, C. and McCright, A. (2007). Environmental Concern and Sociodemographic Variables: A Study of Statistical Models. *The Journal of Environmental*.